

Briselē, 13.9.2017.
SWD(2017) 290 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Ieteikums Padomes lēmumam,

ar ko pilnvaro sākt sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumu ar Jaunzēlandi

{ COM(2017) 469 final }
{ SWD(2017) 289 final }

Kopsavilkums
Ietekmes novērtējums attiecībā uz ieteikumiem Padomes lēmumiem, ar ko pilnvaro sākt sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumu attiecīgi ar Austrāliju un ar Jaunzēlandi
A. Rīcības nepieciešamība
Kāpēc? Kāda problēma tiek risināta?
Jaunajā ES tirdzniecības politikā, kas aprakstīta Komisijas paziņojumā "Tirdzniecība visiem", ir noteikts, ka ES izmantos efektīvāku pieeju tirdzniecības politikai, lai panāktu rezultātus ekonomikā, kas būs pārredzamāka un vērsta ne vien uz interesēm, bet arī uz vērtībām. Šie vispārējie mērķi ietver tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību, kā arī ES vērtību un standartu veicināšanu (piemēram, cilvēktiesības, darba tiesības un vides, veselības un patērētāju aizsardzība) un tirdzniecības un ieguldījumu atvieglošanu MVU. Ir nepieciešama vērienīga daudzpusēju un divpusēju sarunu programma, lai pilnībā izmantotu tirdzniecības potenciālu. Tas ir pamatā iniciatīvai, kuras mērķis ir sākt sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumiem (BTN) ar Austrāliju un Jaunzēlandi, un tā ir viena no konkrētajām iniciatīvām, kuras ir minētas "Tirdzniecība visiem". ES uzņēmumi saskaras ar salīdzinoši nelabvēlīgākiem apstākļiem, lai piekļūtu Austrālijas un Jaunzēlandes tirgum salīdzinājumā ar trešām valstīm, kuras ir noslēgušas BTN ar Austrāliju un Jaunzēlandi. Lai gan Austrālija un Jaunzēlande piemēro zemu ievadumtas nodokli, dažiem produktiem abas valstis piemēro salīdzinoši augstus tarifus, ko pavadā ar tarifiem nesaistīti šķēršļi, piemēram, dažādi noteikumi. Gan ar Austrāliju, gan ar Jaunzēlandi spēkā esošo sektoru nolīgumu ierobežotā darbības joma nozīmē arī to, ka ES nevar sasniegt ar tirdzniecību saistītos vispārējos mērķus attiecībā uz Austrāliju un Jaunzēlandi, jo ir maz attiecīgu divpusējo noteikumu, kuri ir būtiski un izpildāmi, un divpusējās tirdzniecības un ieguldījumu regulējumā nav vispārēju izpildes instrumentu.
Ko paredzēts panākt ar šo iniciatīvu?
Ieviest vienlīdzīgus konkurences apstākļus ar citām valstīm, kurām jau ir preferenciāls režīms, pateicoties BTN ar Austrāliju un Jaunzēlandi. Istenot neizmantoto potenciālu, ko nodrošinātu lielākas tirdzniecības un ieguldījumu plūsmas starp ES un Austrāliju un starp ES un Jaunzēlandi. To var panākt, samazinot pašreizējos šķēršļus tirdzniecībai un ieguldījumiem, ņemot vērā ES lauksaimniecības sensitīvos jautājumus, un izvērsot uz nākotni orientētu regulatīvo sadarbību atsevišķās jomās, kur tā ir vajadzīga. Izstrādāt jaunu regulējumu ar visaptverošu, progresīvu un atjauninātu noteikumu kopumu ES un Austrālijas un ES un Jaunzēlandes tirdzniecības un ieguldījumu attiecībām. Tas jādara arī, ņemot vērā politiskos pamatnolīgumus, kas nesen noslēgti gan ar Austrāliju, gan ar Jaunzēlandi.
Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība?
Politikas darbību galvenie mērķi ir divējādi: uzlabot īpašos nosacījumus ES tirdzniecības un ieguldījumu veicināšanai ar Austrāliju un Jaunzēlandi, vienlaikus īstenojot vispārējos ES tirdzniecības politikas mērķus, kas noteikti paziņojumā "Tirdzniecība visiem". Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 3. pantu saistībā ar 207. pantu tikai ES var risināt sarunas par tirdzniecības nolīgumiem. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. panta 3. punktu subsidiaritātes principu nepiemēro jomās, kuras ir ekskluzīvā ES kompetencē.
B. Risinājumi
Kādi normatīvi un nenormatīvi politikas risinājumi ir apsvērti? Vai kādam risinājumam tiek dota priekšroka? Kāpēc?
Tika noteikti trīs politikas risinājumi. A risinājums ("pamatscenārijs") nozīmētu turpināt piemērot pašreizējo regulējumu, taču tas var izraisīt divpusējo tirdzniecības attiecību relatīvu pasliktināšanos, vienlaikus nesasniedzot mērķus. B risinājums ietvertu pamatscenāriju un spēkā esošo sektoru nolīgumu vai turpmāku nolīgumu par konkrētiem sektoriem labāku īstenošanu, pamatojoties uz spēkā esošajiem divpusējiem sektoru nolīgumiem. B risinājuma izstrāde netika turpināta, jo tas nav politiski īstenojams ne Austrālijai, ne Jaunzēlandei. C risinājumā tiktu paredzēti divi paralēli moderni un visaptveroši nolīgumi: viens ar Austrāliju un otrs ar Jaunzēlandi. Šādi nolīgumi būtu saistīti ar lielu darbu, lai novērstu tarifu šķēršļus un ar tarifiem nesaistītus šķēršļus, ar pakalpojumu un ieguldījumu liberalizāciju un atvieglošanu, ar ieguldījumu aizsardzību un turpmākas regulatīvās sadarbības paredzēšanu, vienlaikus ņemot vērā pašreizējos sensitīvos jautājumus un izņēmumus. Šis risinājums ir iedalīts divos papildrisinājumos ar atšķirīgu vērienīgumu: C1) konservatīvs scenārijs, kas paredz daļēju liberalizāciju, un C2) scenārijs, kas paredz lielāku liberalizāciju, ieskaitot preču importa tarifu pilnīgu liberalizāciju. C risinājums tika atbalstīts paralēlās sarunās ar Austrāliju un Jaunzēlandi par turpmāko BTN darbības jomas noteikšanu.

ES vēlamais risinājums būtu C2) risinājums ar grozījumiem, kas paredzētu ņemt vērā dažus nozīmīgus, sensitīvus jautājumus lauksaimniecības apakšsektoros, kuri minēti arī ietekmes novērtējuma analizē.
Kuru risinājumu kurš atbalsta?
Eiropas Komisija un attiecīgi Austrālijas un Jaunzēlandes iestādes atbalsta C risinājumu, jo tas būtu visizdevīgākais abām pusēm. Arī lielākā daļa uzņēmējdarbības sektora ieinteresēto personu atbalsta jaunos BTN attiecīgi ar Austrāliju un Jaunzēlandi, lai vēl vairāk uzlabotu ekonomiskās attiecības. Nozīmīgs izņēmums ir ieinteresētās personas no dažu ES lauksaimniecības apakšsektoru uzņēmēju vidus, kuras neatbalsta konkrētu produktu pilnīgu liberalizāciju. Bezpeļņas sektora ieinteresētās personas uzsvēra to, cik svarīgi ir saglabāt augsta līmeņa standartus sociālajā, vides, patērētāju un citās jomās un aizsargāt valdību tiesības regulēt. Tas ir saskaņā ar ES politikas mērķiem attiecībā uz BTN.
C. Vēlamā risinājuma ietekme
Kādi būs ieguvumi no vēlamā risinājuma?
Vēlamajam politikas risinājumam kopumā ir pozitīva ekonomiskā ietekme uz ES, Austrāliju un Jaunzēlandi. Tiek lēsts, ka ES šis risinājums radīs reālā IKP izmaiņas par gandrīz 0,02 %, kas, ņemot vērā ES ekonomikas apjomu, tiek uzskatītas par būtiskām (EUR 4,9 miljardi) ilgtermiņā. Ekonomiskā labklājība ilgtermiņā pieaugs par EUR 4,8 miljardiem. Attiecībā uz Austrāliju tiek lēsts, ka reālais IKP pieaugs par 0,20 % (EUR 4,2 miljardi), bet ekonomiskā labklājība ilgtermiņā — par EUR 1,8 miljardiem. Attiecībā uz Jaunzēlandi tiek lēsts, ka reālais IKP pieaugs par 0,52 % (EUR 1,3 miljardi), bet ekonomiskā labklājība ilgtermiņā — par EUR 0,6 miljardiem. Šis risinājums nodrošinātu vispārēju lielu ekonomisku izdevīgumu, vienlaikus ņemot vērā konkrētu lauksaimniecības apakšsektoru sensitīvus jautājumus. Sociālā ietekme (it īpaši algas un nodarbinātība), visticamāk, būs nedaudz pozitīva ES, Austrālijā un Jaunzēlandē. Vispārējā ietekme uz ekonomiku un sociālajām cilvēktiesībām (atbilstošs dzīves līmenis, tiesības strādāt, sociālā aizsardzība), kā arī citām tiesībām, kas izriet no ieguvumiem labklājības ziņā, būtu pozitīva.
Kādas būs ar vēlamo risinājumu saistītās izmaksas?
Tirdzniecības ierobežojumu samazināšanas sekas parasti ir ekonomiskās aktivitātes palielināšanās, kuras rezultātā nedaudz pieaugtu siltumnīcefekta gāzu (CO ₂) emisijas apjoms (Austrālijā — palielinājums par 0,38 %, Jaunzēlandē — par 0,64 %, bet ES — par 0,04 %), un samazinājums citur pasaulē, ilgtermiņā radot nelielu palielinājumu pasaules mērogā. ES paredz noteikumus par vides aizsardzības principiem nodaļā par tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību. Tirdzniecības liberalizācija varētu uz laiku izraisīt bezdarbu (pārdali) dažos sektoros. Konkrētāk, labāka piekļuve tirgum primārajā lauksaimniecībā var negatīvi ietekmēt ES mazo lauksaimnieku nodarbinātību laukos.
Kā tas skars uzņēmumus, MVU un mikrouzņēmumus?
Vēlamais politikas risinājums ietvertu šķēršļu visaptverošu samazināšanu ES preču un pakalpojumu eksportam uz Austrāliju un Jaunzēlandi un ieguldījumiem tur. Noteikumi, kas vienkāršo muitas procedūras un administrāciju, nodrošina priekšrocības mazajiem eksportētājiem, un tādēļ ir ļoti svarīgi mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Turklāt noteikumi par divpusējo sadarbību, lai MVU nodrošinātu labāku informācijas pieejamību, uzlabotu pārredzamību.
Vai tiks būtiski ietekmēts dalībvalstu budžets un pārvaldes iestādes?
Nav paredzams, ka jaunie BTN radīs būtisku ietekmi uz valstu budžetu un administrāciju. (Tiešā ietekme uz ES budžetu būtu negatīva neiegūtu tarifa ieņēmumu dēļ.)
Vai būs vēl kāda cita būtiska ietekme?
Nē.
D. Turpmākā rīcība
Kad šī politika tiks pārskatīta?
Pēc jauno BTN noslēgšanas, stāšanās spēkā un īstenošanas tie tiks uzraudzīti, izmantojot uzraudzības rādītājus. Regulāra apspriešanās ar ieinteresētajām personām nodrošinās efektīvus turpmākus īstenošanas pasākumus. BTN tiks izvērtēti pēc tam, kad tie būs bijuši spēkā pietiekami ilgi, lai kļūtu pieejami jēgpilni dati.